

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Sulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat)
Sürgönycím: Közlöny, Arad
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre 720 Le
Fél évre 360 Le
Negyed évre 180 Le
Haronta 60 Le

Hirdetések díjazás szerint!
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucarestben 50 banival
több.

Csak udvariasan!

A magyar kormány Kormányrendeletet küldött az összes hivataloknak, amelyben figyelmezteti a tisztviselőket, hogy a közönséggel mindenkor a legudvariasabban bánjanak, részükre minden felvilágosítást megadjanak, ne legyenek különbséget felekezeti vagy nemzetiség között, ne éljenek vissza hivatalos hatalmukkal és főként megkülönböztetett udvariassággal kezeljék a külföldieket, nehogy ezek az országnak rossz hírét keltsék.

Állapítsuk meg, hogy Magyarországon bizonyára nyomós okok tették szükségessé ennek a rendeletnek a kibocsátását, mert hisz a rendelet konkrét esetekre is hivatkozik, de tegyük hozzá mindjárt azt, hogy ilyen rendelet ugyancsak elkel majdnem minden államban. A tisztviselői kar zöme általában mindenütt lelkiismeretes, korrekt és a felekkel udvariaskodó, de igen sok az úgynevezett „elvonat eset”, az a bizonyos „előfordulás” és a nagyközönség, de különösen a külföldi rendszerint az egyes esetekből általánosít. Naivitás lenne azt állítani, hogy Románia talán kivétel lenne és hogy itt nincsen szükség ilyen kormányrendeletre. Csakugy, mint Európa bármely államában itt is akadnak magukról megfélemedezett tisztviselők akik a felekkel durván bánnak, vagy akik a törvény teljes szigorát alkalmazzák ott is, ahol nyilvánvaló a tudatlanság, vagy a jóhiszemű tévedés. Előfordult, hogy súlyos vétségnek minősítettek olyan esetet, amikor a vétséget elkövető nem volt tisztában a törvénnyel, ami a mai viszonyok között nem is csodálkozható, pedig egy kis tisztviselői belátás mindjárt kihágásra törpítette volna a vétséget. Ismételjük, hogy csak egyes esetekről van szó, de sietünk mindjárt kijelenteni azt is, hogy még ilyen egyes eseteknek sem szabadna előfordulni. Általában minden állami vagy városi hivatalban a legnagyobb előzetes-kezeséggel kell a felek rendelkezésére állani, nem szabad őket nemzetiségük szerint mérlegelni. A konszolidációnak az is egyik igen fontos lépése, hogy jónevű, udvarias és művelt tisztviselői kar álljon az állam szolgálatában, hogy az itt megforduló külföldi jó benyomásokkal távozzék és hogy a belföldi állampolgár tekintet nélkül nyelvére, vagy politikai pártállására egyformán udvarias és előzetes-kezeséggel bánásmódban részesüljön.

Nem szabad elfeledni: a tisztviselő van a közönségért és nem a közönség a tisztviselőért

Anglia megszállta az egyiptomi kikötőket.

Megalakult az új egyiptomi kormány s a Népszövetséghez fordult védelemért. — Anglia ragaszkodik követeléséhez.

(Kairo, november 25.) Az egyiptomi kormányválság egvelőre megoldódott, mert Zivar basa elnökletével megalakult az új Kabinet. Igazságügyminiszter Zakia Bouseud, pénzügyminiszter Kattaut Adolf, hadügyminiszter Sad Keyehia lett. A külügyi tárcát Zulfikar római követnek ajánlották fel és amíg válasza meg nem érkezik, addig a miniszterelnök vezeti a külügyminiszteriumot is. Az egyiptomi kamara és szenátus mai ülésén elhatározták, hogy tiltakozó iratot küldenek a világ összes parlamentjeihez és a Népszövetséghez. A tiltakozó irat az angolok eljárását igazságtalannak és tulkevénynek mondja, mert Egyiptom az angol követeléseket a lehetőségek határáig teljesítette. Kéri a Népszövetséget, hogy lépjen közbe. A párisi lapok szerint diplomáciai körökben szintén az a vélemény alakult, hogy a konfliktus elintézésére a Népszövetség jogosult. Rámutatnak a

körfui görög—olasz incidensre, a mikor Anglia az olaszok akcióját nyílt támadásnak minősítette. A lapok Angliát mérsékletre intik. Londoni jelentés szerint a Westminster Gazette felemlíti, hogy tavaly 12 előkelő angol hivatalnok és katonatisztet öltek meg Egyiptomban. Ezért ragaszkodik az angol kormány ahhoz a követeléséhez, hogy Egyiptom rendőri és igazságszolgálati szervei felett őrködhessék.

Az angol katonaság ma megszállotta az egyiptomi kikötőket és a Suez csatorna torkolatát. Megszállották az alexandriai vámházat is és a szudáni angol helyőrségeket megerősítették. Az egyiptomi csapatok azonban megtették az előkészületeket a Szudánból való kivonulásra. Port Saidban ma több ízben tüntető csoportosulások voltak, de az angol repülőgépek megjelenésére a tömegek minden esetben szétoszlottak.

Monay Ferenc — püspök.

Arad város katolikus híveinek élére címzetes püspök kerül. — A szentszék kitüntetését és elismerését a katolikus Araddal szemben.

(Saját tudósítónktól.) Rendkívül érdekes és az aradi katolikus-ságot igen közérdeklő öröndetes eseményt jelent Rómából bécsi tudósítónk. Aradváros római katolikus püspököt kap és a római szentszék erre a díszes állásra dr. Monay Ferenc erdélyi minorita rendfőnököt ülteti, akinek a személye egyformán szimpatikus az aradi hívek és a római kuria előtt is. A terv tulajdonképpen nem új, mert a Vatikánban a megváltozott viszonyok óta már régebben foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy Arad, mint Románia egyik legnagyobb katolikus városának híveit címzetes püspök vezesse. A Vatikán azzal a ténnyel, hogy az aradi katolikus-ság élére püspöki rangban levő papot állít, tulajdonképpen honorálni akarja ennek a nagy katolikus városnak fontosságát, jelentőségét, az egyházhoz való törhetetlen ragaszkodását, ami a legutóbbi katolikus nagygyűlésen olyan impozáns módon meg is nyilvánult.

A szentszék választása pedig, hogy a díszes méltóságot kivel töltsék be: dr. Monay Ferenc minorita rendfőnökre esett, aki évekig tartózkodott Rómában és akinek értékes kvalitásait a Vatikánban is csakhamar felismerték. A nagyudású rendfőnök több ízben jelent meg kihallgatáson a pápá-

nál, a bíborosok is kellező méltatták mindenkor munkásságát és így alakult ki Rómában az az egyöntetű vélemény, hogy az új erdélyi, illetve aradi címzetes püspöki tisztre a legalkalmasabb ember dr. Monay Ferenc. Bár szerzetesrendek tagjai csak a leginkább esetben lehetnek püspökök, azonban bizonyos esetekben a Vatikán is kivételt tesz, így volt ez az elhunyt Vaszary Kolosnál, aki premontrai-rendi barátból lett Magyarország hercegprimása és most legutóbb Rodics Rafael ferencrendi szerzetest emelte a pápa érseki méltóságra Jugoszláviában. Debrecenben a nagy kalvinista városban már régóta mindig egy címzetes püspök végzi a katolikus plébánosi funkciókat, a Vatikán súlyt helyez arra, hogy ha a református hívek vezére püspök, a katolikus hívek élén is püspök álljon. Monay Ferenc különben is csak címzetes püspöki méltóságot kap, állása inkább csak méltóság és dísz, mint hivatal.

Az érdekes híradást római tudósítás közli és a vatikáni államtitkári hivatalra hivatkozik, mint hírforrásra. Azt hisszük, Arad és egész Erdély katolikus társadalma örömmel fogadja a hírt, amél is inkább, mert a magas méltóság kinevezése megbecsülést jelent Arad

katolikus-ságára nézve s azért is, mert a választás olyan személyre esett, aki általános tiszteletnek és szeretetnek örvend s aki egész pári pályafutása alatt a béke és a szeretet erős harcosának mutatkozott. A római tudósítás megjegyzi még, hogy az aradi püspöki méltóság kitéstése már a közeljövőben ténylegesen megtörténik.

Hainisch marad Ausztria elnöke

Az új osztrák kormány Scipel politikáját követi.

(Bécs, november 25.) A keresztényszociálista párt egyhangú határozatot hozott, amely szerint a december 9-én megtartandó elnökválasztáson újból dr. Hainisch Mihályt választják meg az osztrák köztársaság elnökének. A nagynémetek felfogása hasonló és így bizonyos, hogy Ausztria elnöke továbbra is Hainisch marad. Matája az új kormány külügyminisztere a Neue Freie Pressében nyilatkozik és kijelenti, hogy a Ramek-kormány politikája teljesen azonos Scipelével. Külpolitikai kérdésekben a kormány bírja valamennyi nagyhatalom jóakarát. A kormány a Népszövetségnek hálás híve, mert megadta az ország gazdasági létalapját.

Eskütt gyalazza

Nagyatádi-Szabó emléket.

Súlyos vádakat emelt az elhunyt magyar miniszter ellen.

(Budapest, november 25.) Az Esküttpör mai tárgyalásán Eskütt Lajos már hajlandó volt vallani. Először a zabszállítási versenytárgyalások meghamisításáról beszélt, amelyről szerinte nagyatádi Szabó István is tudott. Amikor a bizottság az ajánlatokat felbontotta, akkor megbeszélés szerint Nagyatádi csöngetett neki és erre ő jelentette, hogy Haller óhajt Nagyatádival beszélni. Nagyatádi erre a bizottság tagjait a mellékterembe küldötte és ez alatt a bírók ajánlatokat a legkedvezőbben töltötték ki, majd a többi pályázat közé csempészték. Azt állítja, hogy vetőmag-kiviteli-engedélyeket pénzért eszközölt ki az ügyfelek számára, akiket Tömöri Angela ismertetett meg vele. Tömöri Angela Eskütt kijelentését valótlannak mondja. Gál Jenő védő kérte a bizonyítás kiegészítését, de a bíróság nem döntött a védő kérdésében, ellenben elrendelte Eskütt kihallgatásának folytatását.

Befejezték a bizonyítást a pesti bombapörben.

A vádlottak botrányokat okoztak a tárgyalás folyamán. — Rendbirsággal sújtották az egyik védőt.

(Budapest, november 25.) A bombapör tegnapi főtárgyalásán Schweinitzer József rendőrkapitány kihallgatása közben botrányos jelenetek játszódtak le. — Schweinitzer vezette — mint ismeretes — annak idején a bombamerényletek vizsgálatát és a kihallgatásokat. A rendőrkapitány kihallgatásának megkezdése előtt az elnök figyelmeztette a vádlottakat és a védőket, hogy vigyázzanak magaviseletükre és őrizzék meg nyugalmaikat. A rendőrkapitány előadta, hogy a vádlottak minden kényszer nélkül vallottak. Márfiyról megállapította, hogy a bíróságra alatti saját kérelmére vették fel a vörös hadseregbe és nem fejtett ki ellenforradalmi tevékenységet később sem. Márfiyy a kapitány vallomására megjegyezte, hogy kihallgatásakor épen a kapitány kényszerítette, hogy órák hosszat nézzen a szemébe és cigarettafüstöt fúj az arcába. Majd rugdosták, arculkopáltak és nem engedték, hogy letérülje az arcát. Sőt tükröt hoztak neki, hogy nézze meg magát. Márfiyy megjegyzésében még közöklátáhamasítással is megvádolta a kapitányt. Amikor a többi vádlott is a bántalmazásokról beszélt, Radó vádlott hirtelen előugrott és terkaszakadtából a rendőrkapitány felé ordított:

— *Gazemberek, gyilkosok, zsidóberencek!*

Az elnök ezért három heti szigorított fogsággal büntette meg Radót, mire Radó gúnyosan odaszólt az elnöknek:

— Köszönöm!

Nemsokkal később Radó me-

gint odakiáltott a kapitánynak: Maga szemtelenül hazudik.

Az elnök ezért újabb egy heti magánfogsággal büntette meg Radót. Szász vádlottat is egy heti szigorított fogsággal sújtotta, mert a nyomozóhatóságokat szélhámosoknak nevezte. Bartek védőt tiszteletlen hang használatá miatt pedig 1 millió korona bírságra ítélte az elnök. A főtárgyalás mai folytatásán Radó s Szász bocsánatot kértek magaviseletükért és a fegyelmi büntetés elengedését kérték. Az elnök Szásznak elengedte, de Radónak kijelentette:

— *Azt hiszi, hogy ilyen egy-*

Négyszázezer lejes szélhámosság Zsigmondháza n

Aki végigpumpolta az egész községet. — Ismeretlen helyre szökött a szélhámos hentesmester.

(Saját tudósítónktól.) Egy vakmerően ügyes szélhámos üzemei tartják igazolomban Muresel (Zsigmondháza) község lakosságát. Codreán Illés hentes és mészáros agyafuirt módon mintegy 400.000 lejjel károsított meg zsigmondházi és ujaradi gazdákat és kereskedőket, majd elszállítva butorait, ismeretlen helyre szökött. Az érdekes ügy részleteiről a következőket jelenti a Közlöny munkatársa:

Codreán Illés körülbelül egy évvel ezelőtt költözött a községbe, amikor átvette a zsigmondházi Eich-féle hentesüzletet. Az üzlet berendezése Gottlieb aradi borkereskedő volt, aki azt használatra átengedte Codreánnak. Az üzlet nem ment a legjobban. Codreánnak

szerien elnézhető az ön durva sértése. Majd meggondolom!

Majd az orvosszakértőket hallgatták ki. Előttük Radó önként bevallotta a bombamerényletben való részességét. Elmondotta, őt bízták meg, hogy Kasnyikkal elvigyék az Erzsébetvárosi Körbe a bombát és ott villany-szerelőnek öltözve várták meg Marosit, aki elhelyezte és beigazította a bombát. Megállapodtak abban is Márfiyyal, hogy a merénylet estéjén valamennyien a kör előtt varakoznak. Németh és Mimmich orvosszakértők valamennyi vádlottat teljesen épelméjűnek találták. Ezzel a bombapör bizonyítási eljárása befejeződött. Az ügyész nem kéri a bizonyítás kiegészítését, míg Márfiyy védője azonban igen.

nem volt elegendő tőkéje és kezdeti kölcsönöket felvenni. A zsigmondházi és ujaradi gazdálkodóktól sertéseket vásárolt, amelynek felét előre kifizette, a másik felével adós maradt. Többször sürgetésre sem fizetett, közben azonban mindig újabb áldozatoktól vásárolt árukat vagy vett fel készpénzkölcsönöket. Ezután, újabb ötlete támadt. Magánosoktól is vett fel készpénzkölcsönöket. Árkossy Aurél volt zsigmondházi jegyzőtől 20.000 lejt kapott. Schmidt ujaradi hentesből 2000 lejt, a berendezés tulajdonosától Gottlieb aradi borkereskedőtől 25 ezer lejt vett fel, Brunnenschinkel zsigmondházi gazdálkodótól 3000 lejt. Érdekes, hogy még egy zsigmondházi jósától Schattber-

gernétől is kicsalt 7000 lejt, amire az ottani lakosság nem minden humor nélkül megjegyzi: Ha olyan jó jós, miért nem jósolta ezt is meg előre. A sok adósság miatt Codreán talpa alatt égett már a föld. Elhatározta, hogy titokban elhagyja a községet. Elszállította a butorait és néhány nappal ezelőtt ismeretlen helyre szökött. A hitelezők, akiknek kára mintegy 400.000 lejt tesz ki, bűnvádi feljelentést tettek a megszökött szélhámos ellen.

A tanítónő halála.

Öngyilkos lett mert áthelyezték.

(Saját tudósítónktól.) Megrendítő tragédia történt tegnap Timisoarán. Schön Dezsőné ismert és általános rokonszenvek örvendő timisoarai tanítónő öngyilkossági szándékából a Bega áriába vetette magát. A tanítónő férjének levelet hagyott hátra lakásán, amelyben a következőket írta:

— Bocsássátok meg teffemet. Nem tudok tovább élni.

Amikor a tanítónő eltávozott otthonról, a férje észrevette a levelet. A rendőrségre sietett, azonban a tanítónő tettét már nem lehetett megakadályozni. A szerencsétlen nő holttestét tegnap délután a turbinák mellett kifogták. Tettének oka egyes verziók szerint az volt, hogy áthelyezték egy másik iskolába. Schön Dezsőné tometése ma délután történt nagy részvét mellett.

— Angol-német kereskedelmi tárgyalások. Londonból táviratozzák: A tegnap megkezdett angol-német kereskedelmi tárgyalások még ezen a héten befejeződnek.

TARCA

Királyhalál Belgrádban

Hogyan ölték meg Obrenovics Sándort az összeesküvők. — Megjelent a belgrádi királygyilkosság első hiteles leírása.

(Zágráb, nov. 25.) Az 1903. évi belgrádi véres éjéről, amely az Obrenovicsok meggyilkolásával a Karagyorgyevics-házat tiltotta trónra, a megdőbent Európa semmi részletesebb sem tudott meg, bár ez az esemény — a monarchia-barát szerb dinasztia kiirtásával — a legújabb idők történetének legfontosabb és kihatásában legvégezetesebb mozzanata lett. Az ismert szerb publicista, Dragista Vasics most teljesen új adatok nyomán írja meg *Kuzsijevna Republika* című zágrábi folyóiratban a királygyilkosság előkészítését és lefolyását. Tanulmánya nemcsak az első valóban hiteles beszámoló a borzalmas összeesküvésről, hanem többek között rámutat Dimitrievics vagy másképpen Apis kiemelkedő szerepére, aki a legújabb kutatás szerint a szerbjevöl merénylet szervezője volt.

Az összeesküvők — írja — a június 10-ről 11-re virradó éjjelt választották ki tervük végrehajtására. Miután Belgrád lakosságának legnagyobb része a színházba is tudott arról, vagy legalább is sejtett a dologról, az összeeskü-

vőknek legnagyobb nehézséget okozott, hogy miként gyűljenek össze észrevétel nélkül. Már jóval éjfél előtt a főváros éttermeiben fiatal tisztekből álló csoportok telepedtek le s a tisztek, hogy a titkos rendőrök bizalmatlanságát eloszlassák, alaposan iddógáltak, vidáman énekeltek és nevetgéltek. Senki sem tűnt fel, hogy Lazarevics mérnökhadnagy a meleg éjszaka ellenére is köpenyben jelent meg és hevesen tiltakozott, amikor a pincér le akarta segíteni róla. A köpeny zsebei ugyanis telve voltak dinamittal. Éjfél után egy óra körül az eddig szétszórt csoportok a tiszti kaszinóban gyűltek össze. A kének kijátszása végett tovább játszódtak a komédiát: Az egyik sarokban hevesen vitatkoztak Shakespeare drámáiról, a másik asztalnál részegséget míméltek, másutt szerb népdalokat énekeltek és amikor az egyik be nem avatott tiszt Draga királyné tánca után epedett, az összeesküvők bizonyos akasztófahumorral ellejtették a királyné kedves táncát is. Amikor a merényleten kívül álló tisztek elhagyták a kaszinót, Dimitrievics és Antics, az összeesküvés szervezői feltűnés nélkül egyik asztaltól a másikig botorkáltak és kiadták a parancsot az indulásra. Az udvari koncert ekkor már véget ért és a csapatok felkészítésére kiküldött tisztek utban voltak a kaszárnyák felé. Masin Sándor vezérkari ezredes a királyné szobrára már készülődött

a helyőrség parancsnokságának átvételére; a posta és táviróhivatal, a városparancsnokság, a miniszteri lakások és fontosabb közintézmények megszállására kivényelt osztagok már elindultak. Dimitrievics az összeesküvés sorából öt csoportot különleges megbízással látott el. Háromnegyed kettőt mutatott az óra, amikor a kaszinóban felhangzott Dimitrievics harsány hangja:

— *Uram, előre!*

Az összeesküvők ebben a pillanatban felemelkedtek és fogadalmat tettek, hogy kudarc esetén senki sem árulja el a másikat, siker esetén pedig egyikük sem köveket juttat, majd kirohantak a szabadba. A titkosrendőrök biztosra vettek, hogy ezen az éjszakan mi sem történik és már hazatértek. Az uccákon csak a városi uccasprók dolgoztak. Az összeesküvők figyelmeire sem méltaták, hogy egy-két tisztnek az idegei valószínűen felmőzötték a szolgálatot s ezek kiállottak a sorból, az azonban már aggodalmat kellett, hogy a hatodik ezred egyik zászlóaljja nem jelent meg a megbeszélt helyen. A királyi gárda egyik osztagának parancsnoka, Kosztics kétségbeesetten köryörgött Dimitrievicsnek:

— *Apis, Apis, miért akarsz gyermekeimmel együtt tönkretenni?*

A kocka azonban el volt vetve. Apis futólépcsőn a csoport élére állt és a leggyorsabban járó

tisztekkel pár perc alatt a palota vaskapujához ért. A tisztek előrántották fegyvereiket s megverték a kaput.

A dörömbölést a palotaőrség meghallotta s nyomban megharagsant a riadó, de belülről már előfutott Zsifkovics gárdahadnagy és remegő kézzel kinyitotta a kaput. Az összeesküvők berohantak s miután az első két katoná megdőb benvé tisztegett feljebbvalóinak, Dimitrievics revolverrel kezében belépett a szolgálatban lévő tiszt szobájába. Miljkovics kapitány aki éppen akkor ért vissza szabadságáról, ágyán pihent. Dimitrievics föléje hajolt:

— *Légy okos, ne csinálj semmi ostobaságot!*

Az álmából hirtelen felébredt kapitány ijedségében, teljesen önkéntelenül a párnája alá kapott revolveréért, amire Jovanovics hadnagy nyomban golyót rőpített a fejébe. A zajra a szomszédos szobában hálóingben futott be a király szárnysegéde. Naimovics alezredes szintén azonnal csatlakozott az összeesküvőkhez, de Szimeunovics hadnagy, talán személyi bosszúból két lövéssel is leterítette. Dimitrievics hidegvérrel nézte végig a mészárlást, majd a palota több termeinek a kulcsát kérte. Hasztalanul, mert hiszen az ügyeletes tiszt, a szárnysegéd zsebében nem találta meg. Elő tehát a dinamittal!

Menyörgésszerű robaj rézta meg a palotát, a falak meing-

Bestiális nevelőapa.

Fiz évi feygházra ítélte az aradi törvényszék.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes bűnügyet tárgyalt ma Kovács József táblabíró büntető tanácsa az aradi törvényszéken. Egy ősz parasztagyda, Buzgau Miklós nádabi gazdálkodó a vádlott, aki leültetett szemmel, szégyenkezve néz körül, a tárgyalóterem közönségén. A vádirat Buzgau Miklóst erőszakos merénylet elkövetésével vádolja, amelyet egy vézna örötlén kisleány, tizenöt éves fogadott leánya ellen követett el a szurós szemű, állatias ösztönű öregember. A bűncselekmény még a nyár folyamán történt. Első ízben a merénylet sikerült, a megfélemlített leány nem merte elárulni nevelőapja bűnét. Egy nyári délután Buzgau ismét megtámadta a leányt, aki kétségbeesetten védekezett. Javában tartott a dulakodás, amikor Buzgau felesége hazaérkezett a mezőről, s figyelmes lett a bezárt szobából kihangzó segélykiáltásokra. Betört a szoba ajtaját és kimentette a megkínzott nevelőleányát a brutális férje karjaiból és a csend őrségre sietett, ahol feljelentést tett Buzgau Miklós ellen. A bestiális embert a csendőrség letartóztatta és bezáratotta az aradi ügyészség fogházába. A mai fő tárgyaláson a kihallgatott tanúk a fenti tényállást adták elő. A bíróság a vád és védőbeszéd meg hallgatása után Buzgau Miklóst erőszakos merénylet büntetésében bűnösnek találta és a súlyosbító körülmények figyelembe vételével, — hogy a fogadott gyermekén követett el merényletet —

az évi feygházbüntetésre ítélte. Gitta Agoston a vádat képviselő ügyész a törvényszék ítéletében

megnyugodott, az elítélt vádlott enyhítésért fellebbezett a tiszváraljai fellebbezéshez.

Kisentente-konferencia Belgrádban.

Januárban dönt a kisentente Oroszország elismeréséről.

(Belgrád, nov. 25.) Diplomáciai forrásból eredő hírek szerint a kisantant külügyminisztereinek legközelebbi konferenciáját, a mely január első felében fog lefolyani, ezúttal ismét Belgrádban tartják meg. Az eddigi gyakorlat szerint most Bucurest volna soron, azonban a tanácskozások megtartására Románia fővárosa most nem látszik alkalmasnak, mert a januári konferencián dönteni fognak a kisantant államai

nak Oroszországhoz való viszonyáról, illetve a szovjetkormány elismeréséről. Ebben a tekintetben Románia tudvalevően erősen oroszellenes álláspontot foglal el, ami, Bucurestben kényelmetlen helyzetbe hozhatná a döntésnél a többi államok reprezentánsait. Csehszlovákia az elismerés mellett van, míg az SHS. királyság még nem döntött állásfoglalásáról. Eppen ezért a mostani tanácskozások színhelyül Belgrádot választák a legalkalmasabbnak.

Visszatérés az ősi hithez.

Érdekes mozgalom a budapesti kikeresztelkedett zsidók között. — A báró Hatvany- és báró Kohner-család visszatérése a zsidó vallásra.

(Budapest, november 25.) A magyarországi kommun alatt sok gazdag lipótvárosi zsidó család előrelátva a Kun Béla bukása után bekövetkezendő zsidóüldözést, elhagyta ősei hitét s keresztény vallásra tért át. Az utóbbi időben azonban az áttért családok körében érdekes mozgalom indult meg: tömegesen térnek vissza ősi hitükhöz. Így az elmúlt napokban is a báró Hatvany-családban három érdekes visszatérés történt a zsidó hitre. Így báró Hatvany Lajos, a kiváló esztétikus Bécsben vette fel újra a zsidó hitet. A most elmúlt sátoros ünnep félnapja alatt tért vissza a zsidó hitre Budapesti Hatvany Lajos báró nő-

vére: Hirsch Albertné, Hatvany Irén, aki néhány nappal azután már ott ült a dohány-uccai templomban azon a helyen, amely évtizedeken át a Hatvany-család tulajdona volt. Férje, dr. Hirsch Albert még nem tért vissza. Ugyancsak nemrég tért vissza a zsidó hitre báró Hatvany Bernát is. — Báró Kohner István is a múlt napokban tért vissza ősei hitére. Beavatottak értesülése szerint ez a most megindult „visszatérés” folyamata tovább terjed és a zsidó arisztokráciának az a része, mely a háború és a kommun alatt kikeresztelkedett és amely körülbelül öt bárói családot foglal magában, most vissza fog térni a zsidó vallásra.

Tolvajfogás

az aradi vasúti állomáson.

Hamis igazolványokkal operáló zsebmetsző.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi állomási rendőrség ma délelőtt egy veszedelmes vasúti zsebtolvajt fogott el, akiről kiderült hogy hamisított katonai okmányokkal rendelkezik. A zsebtolvaj elfogása érdekes körülmények között történt. Egy aradi földbirtokos a pénztár előtt állva jegyet akart váltani és amikor tárcája után nyult, rémülten tapasztalta, hogy zsebe üres. A pénztár előtt többen állottak s a földbirtokos határozottan emlékezett, hogy alig egy perccel előbb még az ötezer lejt tartalmazó tárca a zsebében volt. A pénztár előtt álló ügyeletes rendőr szerint, onnan öt perc óta senki sem távozott, mert még nem kezdődött meg a jegykiosztás. A rendőrség igyekezett körülvenni a pénztár előtti részt, hogy a tömegből senki se menekülhessen. A közeledő rendőrök láttára egy jól öltözött fiatalember kivált a tömegből és távozni akart. Amikor kérdőre vonták kijelentette, hogy ő hatósági közeg. A rendőrség vezetője nem törődött az erélyes fellépéssel és a fiatalembert bekísértette az ügyeletes szobába. Ott megmotozták és megtalálták nála a földbirtokos pénztárcáját teljes tartalmával. A zsebtolvajnál Dimitrescu János névre kiállított katonai igazolványokat

találtak, azonban a rendőrség fényképalbumából kiderült, hogy az illető Hritzka János notórius vasúti zsebtolvaj. A bizonyítékok sulya alatt a tolvaj beismerle, hogy az igazolványok hamisítottak. Hritzka Jánost átkísérték az aradi ügyészség fogházába.

**HOGYALL
A LEJ?**

1924. nov. 25.-én 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.72 svájci frankot,

9.54 francia frankot,

38.500 belföldi magyar koronát,

36.000 osztrák koronát,

Zürichben 2.75 frankot

Párisban 9.85 frankot

Newyorkban 52 centet

Budapestben 38600 koronát

Betörés Aradon.

Kirabolt ruhaüzlet.

(Saját tudósítónktól.) Aradváros területén az utóbbi időben megdöbbentő számban gyarapodnak a legvakmerőbb agyafurcsággal elkövetett betörések. Tegnapról mára virradó éjszaka a sűrű köd leple alatt ismét betörték egy főtéri üzletbe és onnan százötven ezer lej értékű árut loptak el. Guttmann Ignác Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni-téri) férfiruha üzletébe hatoltak be az éjszaka. A betörést a ma reggeli nyitáskor vették észre és azonnal jelentést tettek az első kerületi rendőrségnek. A helyszínen Rasztig István csoportvezető detektív és Sava Mihály detektív jelentek meg, akik megállapították, hogy a tettet hivatásos betörők, a legnagyobb ravaszsággal és körültekintéssel hajtották végre. A Landler fele faterlepen át jutottak be az udvarba, ahova az üzlet ablaka nyílik. A kettős ablakot gittel törték be, hogy zajt ne okozzanak és vigyáztak arra, hogy ne maradjon utánuk ujjlenyomat: összeszedték az üvegszilánkokat és magukkal vitték. Az ablakon keresztül behatoltak az üzlet hátsó helyiségébe, betörőszerszámok segítségével felfeszítették a boltba nyíló ajtót, amelyen keresztül bejutottak az üzlethelyiségbe. Valószínűleg villanylámpával dolgoztak, mert sem gyertya, sem gyalpa maradványok nem maradtak utánuk. Összeszedték a legértékesebb ruhadarabokat, bőrkabátokat, teljes férfiöltönyöket és télikabátokat és az ablakon keresztül távoztak el. A cég kára 150 ezer lej. Az eddig talált adatokból megállapítható, hogy a tettesek teljesen ismerték a helyiséget. A rendőrség a legnagyobb eréllyel folytatja a nyomozást a tettesek kézrekerítésére, akik valószínűleg egy bandába tömörülve követik el Aradon és a környéken a betöréseket.

— Az új török kormány. Konstantinápolyból táviratozzák: Angorai jelentés szerint megalakult az új török kormány Fethy bej miniszterelnöksége alatt, aki egyszersmint a hadügyi tárcát is vezeti. Külügyminiszterré Sükrü Kaja bej nevezték ki.

tak, a világitás kialudt, az ajtókat felpattantak. A lépcsőn a sötétben egy alak suhant el. A király menekül? Apis utána több lövés adott le. A palotaőrség egyik gárdistája volt. A gárdista megfordult, szintén lött és üldözőjét háromszor súlyosan megsebesítette. — Senki sem vette észre, mert az összeesküvők szinte megkövülve torpantak meg a királyi pár hálószobájában, a hálószoba üres volt. A padlón még melegen hevert egy selyem takaró, a királyné éjjeli szekrényén pedig egy francia regény. A regény címe: *La trahison*. (Az árulás.) Idegesek lettek a benyomulók annál is inkább, mert odakint sortíz hallatszott fel, mintha a király segélykiáltásait hallhatták volna. Elárulták őket? De semmi, csak vak láрма. Az őrség adott le pár lövést. Masin ezredes csapatai azonban, a hetedik gyalogezred és egy lovasezred körülvette már a konakot. Az egész város a felkelők kezében van. Minden rendben volna, csak még két holttest hiányzik. A tiszték vad iramban igyekeztek keresztül a termeken, az értékes gobelinokat, a képeket őszeszelykaszották, mert minden fal mögött rejtekhelyet, titkos kamrát sejtettek. Olomszürken kezdett virradni. Az összeesküvők tanácsalambul meredtek egymásra. Ha az Obrenovics-dinasztiával nem tudnak gyökeresen végezni, polgárháború fenyeget. Végül is kegyetlen álláspontba helyezkedtek, ha tíz perccel belül ki nem derül, hogy hol van a király. —

akkor felnyársadják Petrovics tábornokot, a király első szárnysegédét. Ismét megkezdődik a nyomozás. Vemics hadnagy ekkor egy parányi, kulcslyukszerű mélyedésre bukkant a tapétán. A tábornok hiába próbálta elterelni a figyelmet, mert halálsápadt arca ellenére szólt:

— Fejstét ide. Itt az ajtó.

A tábornok kétségbeesetten védte magát közben:

— Ne törjétek fel, hívni fogom őket — s ezzel harsány hangon kiáltotta:

— Felség! Felség!

Miután senki sem válaszolt, Radivojevics tábornok elordította magát:

— Nyissátok ki!

A szárnysegéd most már könnyorogva szólt: Felség!

Erre Sándor megszokott nyugodt hangja tisztán csendült fel: Rábízhatom magam a tisztjeim hűségesküjére?

— Semmiképpen sem! — kiáltotta Vemics.

A királyné buzdorjának ajtaja felnyílt és két görcsösen összekarolt, fehér árnyéknak tetsző körvonalak rajzolódtak ki a sötét mélyedésben. Hány pillanattal tartott? Három revolver egyszerre dördült el. Risztics, Vemics és Radivojevics löttek. A király, akit már az első lövés halálosan talált, összeroskadott. Draga kétségbeesetten vetette rá magát. Eszeveszett lövöldözés kezdődött: a tiszték golyói után a királyné is kiszáradt.

SZÍNHÁZI MŰVÉSZET

* Az aradi színház heti műsora. Szerdán: Totó, énekes bohózat. Balogh Böske bucsufelélével. Csütörtökön: Fél 9-kor: Cigánybáró, operette; 11 órakor: Tyukketrec, bohózat. (Csak felnőtteknek.) Pénteken: Nagyhercegnő és pincér. Bemutató előadás. Szombat d. u. 4 órakor: Szulamith, opera. Este román előadás. Vasárnap délután fél 3 órakor: Cigánybáró, operette; fél 6 órakor: Arvácska, operette. Este román előrete. Kedden: Ártatlan Zsuzsi, operette. Szerdán: Kis muszkák, vigjáték-bemutató. Fekete Mihály fellépésével. Csütörtökön: Kis muszkák, vigjáték. Fekete Mihály fellépésével. Bucsuelőadás.

* Bokor Judit csellóművész aradi hangversenye. Bokor Judit, ez a fiatalos dacára is már nagynevű magyar csellóművész hangversenyezett ma este az aradi Kulturpalotában. Aradon először jár a művész, aki azonban már ezzel az első hangversenyével is meghódította a közönséget. Tudása és képességei értékes művészyéniséggé avatják Bokor Juditot, aki zseniális mestere hangszerének. Széles és bátor vonókezelése, ezer finomságban gazdag előadóművészete a legjobbakközé emeli és bátran állíthatjuk, hogy hozzá hasonló értékű csellóművészt régen hallottunk utóljára. Eccles négy tételes szonátájának bravuros előadása váltotta ki az első tapsokat, amelyek a koncert során sürün megisméjődtek. Saint-Saens A-moll koncertje, Schubert, Lalo, Glazonov és Davodoff egyformán sikert jelentettek a művész számára. A művészt Kósa György tanár kísérté zongorán, aki önálló számmal is szerepelt és mint szólista épen olyan virtuóznak bizonyult, mint amilyen elsőrangú kísérő.

(b. i.)

* Mikor tavaly hallottuk Telnányit, az az érzésünk volt, hogy teljesítménye maga a tökéletesség, hogy ennek fejlesztése már lehetetlenség. Külsőségekben így is volt; technikában nem haladt, mert nem is haladhatott, de a művek belső tartalmának interpretációjában nagy meglepetés ért: az az elmélyülés, átszellemültség, a legelvonatbb gondolatok megértése és megértése, mely idej játékában megnyilvánult, őt a legelső között is az elsővé teszi. Hogy a Beethoven koncert kemény sziklájából milyen ravogó arany kincseket jart elénk az ő bűvészi vonója; hogy a Bach fuga zugó tengerárjából milyen csodás igazgyöngyöket hozott a felszínre, örökké felejtethetlen marad. Ilyet csak a legkiválóbb művész tud produkálni.

* Az „Aviva” lányok által f. hó 30-án az aradi Kulturpalota nagyszobájában rendezendő művészestély tegnapi számunkban közölt műsorából nyomdahiába következében a gazdag és változatos műsorból egy értékes szám kimaradt: Goldmark kvintettje, melynek előadói: B. Szalay Aranka, Hubert Ilonka, Békefi Pál, Toischer Károly, Petru Andriescu.

* Balla Frigyes kiállítása az aradi Kulturpalotában nyitva naponta d. e. 10—1, d. u. 4—8 óráig. A képsorolás december hó 2-án d. u. 6 órakor lesz a kiállítás helyiségében

Osszeesküvést fedeztek fel Franciaországban.

Párisban ki akarták kiáltani a katonai diktatúrát.

(Páris, november 25.) A lapok szenzációs, nagy feltűnést keltő jelentéseket közölnek, hogy katonai összeesküvésnek jöttek nyomára, amelynek az volt a célja, hogy Franciaországban kikiáltásák a diktatúrát. Az összeesküvést még idejében sikerült elfojtani. A lapok jelentése szerint egy tábornok vezette az összeesküvést, a

melyben harminc tiszt vett részt. Az volt a tervük, hogy a parlament épületét páncélautomobilokkal állják el, azután elfoglalják a kormány tagjait és kikiáltják a diktatúrát. A kormány még idején értesült a tervről és letartóztatta az összeesküvést. Az összeesküvés híret hivatalos helyről még nem erősítették meg.

Fedák Sári megbukott Amerikában.

Fiaskóval végződött az amerikai turné. — A primadonna és az impresszáriók harca.

(Budapest, nov. 25.) Színházi körökben nagy feltűnést keltett az a viszály, amely Fedák Sári és impresszáriói között keletkezett, s amelyről a Közlöny is beszámolt. Az első jelentések után mindkét fél sietett újabb Budapestre küldött kábelrel vagy levélrel világosságot deníteni a titokzatosnak látszó ügyre. Hódossytól és Vajdától, Fedák impresszáriótól Rátkai Márton tegnap kábel-sürgönyt kapott, amely így szól:

Fedák kétszeri kiméletlen halasztása következtében turné de licitell végződött. Kérjük cáfolni Fedák rágalmát. Reprodukálni a tényeket, jelentésünk beérkezéig. Kondor Ibolya, Nádor, Kulinyi Fedáktól elfordultak. Lojálisan mellettlünk állnak. Hódossy, Vajda.

Fedák Sári Fedák Irén címére küldte ugyancsak tegnap délután érkezett kábelrel, ezzel a tartalommal:

Ne nyugtalankodj! Viz alá nyomták. Próbálok kihasználni. Ve reksem, mint egész életemben. Pár nap múlva többet. Zsazsa.

A két kábelátviralattal egyidőben érkezett Fedák Sárinak egy levele, melyet Vajda Lászlónak, a

Víg-színház főrendezőjének küldött s amellyel úgy a hogy megoldódottnak látszik az eddig rejtélyes konfliktus ügye. Fedák Sári és társulatának ez a turnéja nem valami jól sikerült: az amerikai magyarság alig érdeklődött a budapesti staggione társulat iránt. Hozzájárult még ehhez, hogy Fedák Sári — az Antónia budapesti sikere miatt — két héttel később kezdte meg amerikai turnéját, mint ahogyan arra szerződése kötelezte. Hódossynak emiatt karbavesztett terembérléseken, reklámkiadásokon és második európai utjának költségein körülbelül 13 ezer 800 dollárja. Ezt az összeget az amerikai vendégszereplő-körút befejezése után az impresszáriók levonták az összesen tizenkilenc ezer dolláros tiszta bevételből, úgy hogy a fennmaradt hatzer dollár Fedákra és háromtagu társulatára mindössze háromezer dollár jutott. Fedák nem fogadta el ezt az összeget és pört indított impresszáriói ellen. Minthogy ilyenformán azonban egy cent nélkül maradt Amerikában, sürgönyözött unokanővérenek, Fedák Irénnek, hogy küldjön utána ezer dollárt.

rec című pikáns francia bohózatot hozza színre a társulat prózai személyzete, a főszerepekben Fekete Mihály színigazgatóval, Fekete Irénnel és Mészáros Bélával. A Tyukketrec a szezon egyetlen éjféli előadása és csak felnőttek számára tartják meg. — Csütörtökön Jókai Mórnak, a centenárium felé közeledő néhai magyar regényírónak egyetlen operettje, a Cigánybáró kerül színre parádés szereposztásban, az énekes személyzet legjobbjaival. A rendezést ez uttal maga Fekete Mihály színigazgató végzi.

Fogház helyett pénz.

Felmentettek egy vesztegetéssel vádolt gazdát.

(Saját tudósítónktól.) Annak idején megirta a Közlöny, hogy Sima Illés nagylaki gazdálkodó, akit az aradi büntető bíróság csempészésért egy évi fogházbüntetésre ítélte, Jonesca Endre aradi megyei csendőrrrel megjelent Nicolescu Miklós aradi főügyész, az ügyészség vezetője előtt s kijelentették, hogy az elítélt gazdálkodó szívesen hajlandó volna negyven ezer lejt áldozni, illetve az elzárás büntetést negyven ezer lejt megváltani szeretné. Nicolescu főügyész a legnagyobb felebaródsággal hallgatta végig a gazdálkodó és a csendőr ajánlatát, ki-

kergette őket szobájából és azonnal megtette a bűnvádi feljelentést a vesztegetni akaró egyének ellen. Az aradi törvényszék ma tárgyalta ezt az ügyet. A vádlottak azzal védekeztek, hogy nem akarták megvesztegetni a főügyészt és előterjesztésükben újból hangsúlyozták, hogy a fogházbüntetést pénzbírságra szerették volna átválttatni. A bíróság a védekezést elfogadta és felmentette mindkettőjüket a vád alól azzal az indoklással, hogy olyan kivánsággal léptek fel, amelynek teljesítése úgy sem állott módjában a főügyésznek.

Letartóztatták Amerikában

Tisza István merényletét

Newyorkból táviratozzák: A rendőrség ma letartóztatta Lékai-Leitner Jánost, aki mint ismeretes, évekkal ezelőtt gróf Tisza István ellen revolveres merényletet akart elkövetni s aki Amerikában, Lassen János álnéven egy kommunista lapban izgatott az amerikai államhatalom és Coolidge elnök ellen.

Szerelemes tragédiája.

Egy színész és egy báró-ü títokzatos öngyilkossága.

(Budapest, nov. 25.) Titozafos szerelemi dráma tartja izgalomban Győr város közönségét. Berényi Mariska a győri színtársulat kedvelt fiatal tagja és báró Propper Árpád a város éjszakai életének ismert alakja. Berényi Mariska lakásán megmérgezték magukat. A kiszálló rendőri bizottság a Varga ucca 12. számú házban levő lakást lakatossal felnyitatta. A földön eszméletlenül feküdt Berényi Mariska, az ágyban ugyancsak eszméletlenül báró Propper Árpád. Mindkettőnek száján égési sebek. A rendőrorvos megállapította hogy mérgezés történt. Még mindketten éltek. Beszállították őket a kórházba, ahol megállapították, hogy Propper Árpád állapota életveszélyes. Berényi Mariskát, aki a nyomban alkalmazott gyomormosás után is eszméletlen állapotban volt, remélhetőleg meg lehet menteni. A rendőri nyomozás kiterjeszkedett a kettős öngyilkosság minden részletére. A szomszédok úgy tudják, hogy Berényi Mariska és Propper között az utóbbi időben nézeteltérések voltak, sőt tanuk vannak arra is, hogy az éj folyamán igen heves jelenet játszódott le közöttük. Teljes világosságot a rejtélyes öngyilkosságra még nem lehetett deríteni, mert sem Berényi Mariskát, sem a bárót nem tudták hallgatni.

Helyreállott a vasuti forgalom.

Bucurestiből jelentik: A Fekete tengeren napok óta óriási vihar dühög. A Severin és Durostor nevű hajókról három nap óta sem mi hír nem érkezett. A többi hajók szerencsésen befutottak a kikötőkbe. Ezzel a hírrel kapcsolatban a CFR. vezérigazgatósa jelenti, hogy a bucaresti—constantai vonalat átadták a forgalomnak. A rendszeres közlekedés az egész országban helyreállott; a vonatok a fővárosba csupán 10—15 perces késéssel érkeznek.

HIREK

„Akikre emlékszem”...

Császárnők, királynők pongyoláiban. — Érdekes emlékirat iralkodóasszonyokról.

(Saját tudósítónktól.) Radziwill hercegnő most megjelent emlékirata: „Azok, akikre emlékszem”, régi császárnőket és királynőket vonultat fel, mindennapi életükben, majdnem pongyoláiban. Könyvében több kedves történetet közöl.

Egyik hősnője Viktória királynő, aki — mint mondja — rettenetesen szeretett öltözködni. Ebben pedig nem ismert tréfát. Környezetétől is épp oly szigorúan megkövetelte az öltözködés művészetét. Leánya, még a trón leendő örököse is, a későbbi VII. Edward, reszkettek tőle. Beatrix hercegnő, valahányszor anyja elé hívták, majdnem elájult az ijedelemtől. Ezért a kihallgatás előtt mindig megvott egy pohár vizet.

Erzsébet királyné gyönyörű, szép haját órákig fésülte-kefélte. Egy alkalommal, mikor Londonban volt, a manchesteri hercegnő elé sietett, ki látogatni jött őt, de nem vetette le fehér fésülködő köpenyét, melyet rendszerint ruhájára szokott borítani, hogy kedvére fésülhesse magát. Csak a teremben vette észre, hogy még rajta van a fésülködő köpönyeg, s miután látta, hogy a hercegnő csodálkozik ezen, ledobta. Erre a hercegnő még jobban elámult. Az történt, hogy ezuttal a fésülködő-köpeny alá elfelejtette fölvenni a ruháját is. Ennyire rabja volt a fésülködés-kefélkedés szenvedélyének. — I. Vilmos felesége, Auguszt császárnő sógornőjével, Károly herceg feleségével együtt rendkívül kedvelte a fiatal ruhákat, parókákat, csipkéket. A két érett hölgy fénylítésével megbotránkozta rokonait és elérgette az udvaroncokat. Károly herceg felesége mindenüvé magával vitte kis teknősbékáit is. Auguszt császárnő utálta ezt a teknősbékát. Egy napon azonban, nem tudni mi képp, a teknősbéka belekerült a császárnő parókájába és csak akkor vette észre, mikor a tiszteltlen állatka minden etikettel dacolva kimászott parókájának gesztenyeszín fürtjei közül. Radziwill hercegnő azt írja, hogy a császárnő ezért hetekig nem beszélt sógornőjével...

— Korányi lesz újból a párisi magyar követ. Budapestről táviratozzák: A lapok arról értesülnek, hogy báró Korányi Frigyes volt pénzügyminiszter a hét végén átveszi a párisi magyar követség vezetését.

— Közvetlen telefonforgalom Bucaresti-Prága között. Bucarestből jelentik: Azok a sikerek, amelyek a bucaresti-belgrádi közvetlen telefonvonal üzembe helyezését követték, arra indították az illetékes köröket, hogy a kisantant másik államának fővárosával, Prágával is közvetlen telefonvonalat létesítsenek. Az erre vonatkozó tárgyalások a posta és távirdai vezérigazgatóságnál a napokban már megkezdődtek.

„Szabadságot és egyenlő jogokat!”

— Argotianu volt belügyminiszter érdekes nyilatkozata. —

(Bucuresti, november 25.) Argotianu volt belügyminiszter ma fogadta a sajtó képviselőit és előtűnik a következő nyilatkozatot tette:

Egyenlő jogokat és szabadságot akarok az országban — mondotta.

Azzal a ténnyel kapcsolatban, hogy a liberális Kormány megtiltotta az erdélyi magyar zsidóságnak a magyar nyelven való tanulást, az ujságírók kérdést intéztek Argotianuhoz, vajon ő is idegen kisebbségnek tekinti a zsidóságot. A volt belügyminiszter tagadó választ adott. A fennálló békeszerződés értelmében —

mondotta — a zsidóság teljes jogokat élvez és a vallás szempontjából nem tekinthető idegen kisebbségnek. Természetesen a zsidóságnak együtt kell működnie az ország össznépességével a haza javára. Amidőn azonban kulturális kérdésekről van szó, tehát vallási és iskola kérdések kerülnek előtérbe, akkor a zsidóságnak is ugyanazon előnyöket kell megadni, mint az itt élő többi kisebbségnek. Azonban mindig szem előtt kell tartani az állam főhatósági jogát és megkövetelni, hogy azok működése mindenben megfeleljen az állam törvényeinek és érdekeinek.

Udvariasságot parancsol Magyarország

Érdekes miniszteri rendelet a magyar hatóságokhoz.

(Budapest, nov. 25.) A magyar kormány rendkívül érdekes rendeletet bocsátott ki. A körrendelet, amely az összes hivatalnokokhoz szól, utasítja a hivatalokat, hogy a legelőzékenyebb módon bánjanak a közönséggel, mert igen sajnálatos esetek fordultak elő, amelyek mind azt bizonyítják, hogy a tisztviselő sok esetben túllépi hatáskörét, a felekkel durván bánik és a kívánt felvilágosításokat megtagadja, vagy tudatosan rosszul informálja a tájékozatlant. A rendelet eseteket sorol fel, amelyekből kitűnik, hogy igen sokszor ott is alkalmaznak erőszakot, ahol erre semmi szükség sincsen és ahol a büntett vagy vétség nem tudatosan, hanem a törvény nem ismeréséből történik. Az ilyen hibák legjobb esetben csak kihágásokként bírálendók el és semmi esetben sem szabad ilyenkor mindjárt a legsúlyosabb büntetést alkalmazni. A rendelet, kiterjed arra is, hogy különösen a határszéli hatóságok bűnös udvariassággal a felekkel, ami semmi esetben sem alkalmas arra, hogy a külföld előtt a magyar hatóságok jó

szinben tüntesse fel. A kormány kötelességévé teszi az összes köztisztviselőknek, hogy a felekkel mindenkor a legudvariasabban bánjanak, minden szükséges felvilágosítást megadjanak és ha valaki rossz hivatalban jár, nyelvével rosszat beszél, vagy tudatos félrevezetés helyett, mindenkor és tekintet nélkül az illető személyre, a helyes hivatalba utasítsák. Sok a panasz azért is, hogy a feleket politikai pártállásuk szerint bírálják el és ehhez mérten is állnak rendelkezésére. Ezt a lehetetlen állapotot is meg akarja szüntetni a magyar kormány és kötelességévé teszi a tisztviselőknek, hogy minden embernek, az illető pártállására való tekintet nélkül a legudvariasabb formában rendelkezésére álljanak.

Az érdekes és meglehetősen hosszú rendelet, amely konkrét esetekre is kiterjeszkedik, a közönség körében nagy meglepetést keltett. A minisztérium súlyos büntetéseket helyez kilátásba azon tisztviselők részére, akik hivatalos hatalmukkal visszaélnak, vagy akik a közönséggel nem bánnak kellő udvariasan.

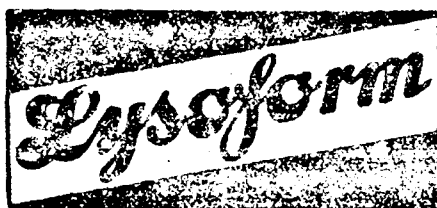
— A magyar újjáépítés. Londonból táviratozzák: A Times hosszú cikkben foglalkozik a magyar újjáépítés kérdésével és megállapítja, hogy az eddigi eredmények minden várakozást felülmúlnak. Az ország külkereskedelmi mérlege rohamosan javul. A magyar földművelés megfelelő és intenzív gazdálkodással ragyogó jövő előtt áll.

— Megkegyelmezték Nathuzius tábornoknak. Illetékes helyen megerősítik azt a hírt, hogy Nathuzius német tábornoknak megkegyelmezték és a legrövidebb idő múlva hivatalosan is publikálni fogják a megkegyelmezést.

— Meglopott tisztviselő. Nadabán Aurélia timisoarai lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki ellopta 1600 lejt tartalmazó pénztárcáját. Elmondotta, hogy a józsefvárosi állomás másodosztályú várótermében egy forgalmi tisztviselővel beszélgetett és távozása után vette észre a pénztárca hiányát. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Új evangélikus lelkész. Lőrincz Sámuel aradi evangélikus segédlelkész Steierdorfbau lelkésznek választották meg.

— Elítelt rablók. Érdekes főtárgyalást tartott ma a timisoarai büntetőtörvényszék. A bíróság előtt András János 20 éves, Danila Sava 22 éves, Catariu Vasil 26 éves gilyveszi lakosok álltak, akik nemrég megátázták Schmidt Tamás módost lakost a gilyveszi országon és kirabolták. A legények az egyik gilyveszi kocsmában lárták, hogy Schmidt ezzel fizet és elhatározták, hogy az országon kirabolják. Tervüket végre is hajtották és amikor Schmidt a leshelyük mellett haladt el, a kocsiára ugrottak. Catariu a gyepőt ragadta meg, Schmidtet súlyosan bántalmazták és elvették tőle pénztárcáját 2250 lejt tartalommal. A törvényszék ma ítélkezett felettük. András és Danilát két-két évi súlyos bört-



Vögre. Catariu öt havi fogházra ítélték. A vádlottak megnyugodtak az ítéletben.

— Légit forgalom Anglia és Németország között. Berinből táviratozzák: Bramie angol tábornok, az angol kormány légitügyi megbízottja, ma idérkezett és tárgyalásokat kezdett a német hatóságokkal az Anglia és Németország között létesítendő légi forgalomról.

— Betörés Nagyvarjason. Vakmerő betörés történt az elmúlt éjjel Nagyvarjas községben, ahol ismeretlen tettesek behatoltak Gulács János házába és 20000 lejt vittek el. A csendőrség a károsult feljelentésére megindította a nyomozást.

Könyvudonságok — 10154 Sándornál Arad.

— Határon innen, határon túl. Érdekes ügyben folytat nyomozást néhány nap óta az aradi államrendőrség. Békésgyuláról a magyar hatóságok arról értesítették a rendőrséget, hogy ott egy határon átszökött ember két tehenet eladott. A tehenek valószínűleg lopásból származnak, mert az illető feltűnő olcsó áron adott tul rajtuk. Kiderült, hogy az eladó távozása előtt Békésgyuláról is lopott két tehenet, amelyekkel visszaszökött Romániába. Annnyit sikerült megtudnia a békésgyulai csendőrségnek, hogy a tehentolvaj Aradról ment át Magyarországra. A magyar hatóságok kérték a helyi nyomozását és közlik az ott ellopott két tehen leírását. A tehenek tarkák, lehajlott szavakkal és mind a kettő tíz éves. Az aradi rendőrség a lopásról értesítette a határmenti községeket, egyben megindította a nyomozást.

— Timisoarai sportférfiu halála. A timisoarai sportélet egyik ismert tagja halt meg az elmúlt éjjel. Popovics Dávid, a Turul hivatalnok, a TAC egyik alapítója már régebben vesébántalmakban szenvedett. Tegnap reggel még felkereste a gyárban levő hivatalát, azonban néhány perc múlva eszméletlenül összeesett. A gyár autón szállította haza a hivatalnokot, aki nem nyerte vissza eszméletét. Az elmúlt éjszaka meghalt. Temetése nagy részvét mellett megy végbe; a gyár képviselőin kívül az összes timisoarai sportegyesületek képviseltetik magukat, a TAC teljes számban jelenik meg. A temetése holnap délután három órakor lesz.

— Titokzatos halál. Rejtélyes haláleset történt Agris községben. Ötvegy Stolnea Florca községbeli gazdag asszonyt tegnap háza udvarán halva találták. Az esetről jelentést tettek az aradi ügyészségnek és mivel a halál körülményei gyanúsak, megindították a nyomozást. Mivel az ötvegy házában nem találtak nagyobb értékeket, dacára annak, hogy gazdag asszony hírében állott, valószínűnek tartják, hogy rablógyilkosság áldozata lett.

— **A nagybeteg Puccini.** Brüsszelből jelentik: Közöltük, hogy Puccini, a világhírű zeneszerző súlyosan megbetegedett. A zeneszerzőt egy szanatóriumba szállították, ahol rádiummal kezelik. Betegágya mellett felesége, fia és leánya tartózkodik állandóan és számos sürgönyt küldenek a világ minden részéről, a beteg állapotát kérdezve.

— **Kiutasítják Angliából az idegeket.** Londonból jelentik: Az új angol kormány belügyminisztere, Sir William Johnson-Hicks új törvényjavaslatot dolgoz ki az idegenek szigorúbb ellenőrzéséről. A kiutasítandók között első helyen szerepel Goldman Emma, az ismert anarchista, aki nemrég érkezett Berlinből az angol fővárosba. Az ismert hegedűművész, Soermus Eduardot is ki fogják utasítani. A belügyminiszter rendeltére az orosz kereskedelmi delegáció tagjai között is revíziót tartanak, mert az 770 személyből áll, akiknek nagy része kommunista propagandával foglalkozik.

— **A korcsmáros halálos tragédiája.** Halálos kimenetelű baleset történt tegnap Solymos községben. Nadastean János korcsmáros egy hordó pálinkát akart szekerére feltenni. A hordó kicsuszott kezéből és rája esett. A korcsmárost súlyos sérüléseivel a lippai kórházba szállították, ahol azonnal műtétet végeztek rajta. Azonban a műtét sem használta és a szerencsétlen ember ma délben meghalt.

— **A kis inas halála.** Megírtuk, hogy Hanekirch János lippai asztalosmester az elmúlt hónapban 14 éves inasát, Gutti Jánost gyalujával oly erősen ütötte feibe, hogy a fiu homloka vérezni kezdett. A sebet enyvvvel tapasztolták be és az enyv inficiálta a sebet. A fiu néhány heti szenvedés után meghalt, az emberetlen asztalosmester ellen megindult az eljárás. A timisoarai vizsgálóbíró ma hallgatta ki Hanekirchet, aki tagadta a fiu megverését. Azonban oly súlyos adatok merültek fel ellene, hogy a vizsgálóbíró elrendelte a letartóztatását.

— **Sikkasztás történt a timisoarai műmalomban.** Szenzációs ügyben folytat nyomozást a timisoarai rendőrség. Az elmúlt napokban a timisoarai műmalom vezetősége revízió alkalmával a pénztárban nagyobb hiányt fedezett fel. Azonnal jelentést tett a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. Az eddigi eredmény szenzációs adatokat szolgáltatott a rendőrség kezébe és a bűnösöknek már nyomában vannak. A nyomozás érdekében azonban a hatóságok egyelőre minden felvilágosítást megtagadnak.

— **Meglopott orvos.** Dr. Hoffmann János timisoarai belvárosi orvos ma jelentést tett a rendőrségnek ismeretlen tettes ellen, aki belopódzott lakásába és 4000 lej értékű felöltőjét ellopta. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Telmányi Emil** december 2-ára tervezett egyetlen aradi hangversenye a művész egyéb elfoglaltsága miatt már november 28-án lesz megtartva. Jegyek Oláh Sándornál Aradon.

— **Esperanto az esti tanfolyamon** december 1-én kezdődik. Beiratkozni csütörtök este 8—9-ig, vasárnap d. e. 11—12 óra között Aradon, Str. Bratianu (Kazinczy-uccai polgári iskola 25. számú termében és a Bauer üzletben, Minorita-palota) lehet. Kurzusnapok hétfő és csütörtök este 8—9-ig.

Hol bolyong az „Elsodort falu” írója.

A rosszul sikerült végeladás. — Titokzatos legendák Szabó Dezsőről

(Budapest, november 25.) Em lékezetes még, hogy Szabó Dezső, a kitünő magyar író, az „Elsodort falu” szerzője hónapokkal ezelőtt áruba bocsájtotta hatalmas és értékes könyvtárát. Akkoriban azt tervezte, hogy a könyvtárát 300 millióért adja el és azután Olaszországba utazik, ahol a könyvtára eladásából befolyt pénzen fog élni. Fantasztikus összegekről beszéltek, azonban a valóság az, hogy Szabó Dezső potom áron adta el könyveit, 10—20.000 koronáért, de így is megmaradt nagy része ennek a tekintélyes könyvtárnak, amelynek az író pedig *Bibliotheca Desideriana* néven szebb jövőt szánt. Az előrekalkulált 300 millióból csak 110 millió jött be és ezt az összeget lakása árával kiegészítve 150 millióval utnak indult. Azaz, hogy nem egészen százötvennel, mert visszafizette Faludi Jenő színházigazgatónak azt a 15 milliót, amelyet megírandó darabjára kapott előlegnek. Szabó Dezsőt erre érdekes elhatározás készítette. Megkezdett színdarabjának megírása közben vált mind erősebben meggyőződésévé a dráma csődje és mint mű-

vész, tisztá meggyőződése első pillanatában azonnal levonta a konzekvenciákat. Utálta már a tollat és kezébe venni és az utóbbi időben már úgy irtózott a fehér papirtól, mint későbbi éveiben Rodin az agyagtól.

— **Nem tudok rossz drámát írni.** — mondta. — Napjaink szelleme pedig kizárja a klasszikus magyar dráma sikerét. Irom tehát tovább regényeimet!

Szabó Dezső könyveinek árusítását volt házigazdája tovább folytatja, a kivándorolt író pedig Genova környékén van, de még nem talált állandó lakhelyre. Szabó Dezső különben titokban akarja tartani azt a helyet, ahol letelepszik. Egy ízben már írt Szabó és abban címét „Genua posterestante” közli. Ez közvetlenül elutazása után történt s azóta nem adott életjelet magáról. Ezek a körülmények alkalmasak arra, hogy új legendák keletkezzenek Szabó Dezsőről és vannak már, akik azt állítják, hogy el sem utazott, hanem a Dunántúlon tartózkodik. Sőt azt is állítják, hogy egy dunántúli korcsmát vásárolt meg, melyet karácsony táján fog megnyitni saját kezelésében.

Kereskedők kényszeregyezése.

Miért mennek tönkre az erdélyi kereskedők. — Panaszos levél a timisoarai kereskedőkongresszus kapcsán

(Saját tudósítónktól.) Mai számunkban részletesen megemlékezünk a kereskedők Timisoaran tartott vasárnapi nagygyűléséről. Mélyreható érvekkel támogatott határozati javaslat került tárgyalásra, amely a mindjobban felburjánzó kényszeregyezések rohanó és pusztító ártját akarja megakasztani. A mai posta egy régi timisoarai előfizető érdekes levelét hozta, amelyben a kényszeregyezések problémájával foglalkozik. Világosan elénk vetíti azokat az okokat, amelyek a kereskedő saját hibáján kívül szülik a kényszeregyezéseket. A levélhez nem kell megjegyzést fűznünk, kommentár nélkül bocsátjuk olvasóink elé:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Sajnos, nem vehettem részt a kereskedők vasárnapi timisoarai nagygyűlésén. A mai lapból értesültem Szőlőssy Zsigmond dr. beszédéről és az abban felsorakoztatott érvekről. Nem tagadom, részben igaza van, de nem hallgathatom el azt, hogy az előadó megfellebbezett az érem másik oldaláról: arról, hogy sokszor a körülmények kényszerítik a kereskedőt a kényszeregyezésbe, nem pedig a szándékolt „közgazdasági csalás.” Ennek megvilágítására álljon itt két példa, amelyet saját üzleti életemből veszek:

Timisoarai fakereskedő vagyok és mintegy három évvel ezelőtt 150 waggon tüzifát szállítottam Craiova városának 1500 le-

jért waggontként. A haszon, amely rám esett volna, körülbelül 15.000 lejt tett ki. Leszállítottam a fát, a pénzt ellenben minden utánjárásom dacára sem sikerült megkapnom. Mit tehettem mást: bepecséltem a várost. A tárgyalást nemrég tartották meg. A város egyszerűen azzal védekezett hogy a képviselőválasztás 600.000 lejébe került és így nem volt már fedezet a fa kifizetésére. A fa ma egymillió lejt érne. Mivel nem kaptam pénzt, kénytelen voltam drága bankkölcsönöket felvenni, tehát végeredményben, alaposan ráfizettem az üzletre. A timisoarai állami intézmények mintegy 260 ezer lejjel tartoznak, amelyet szintén nem vagyok képes megkapni. Még egyet. Egy kereskedő adósom váltója van a kezemben 50 ezer lejről, amely csak január elsején járna le. Azonban sürgősen szükségem van a pénzre és így felkerestem egy pénzügyészt, hogy számították le. Előre jelzem azt, hogy az aláíró elsőrendű cég. A pénzügyész 48 százalékra akarta leszállítani a váltót. Természetes, hogy nem egyeztem bele. Kedves Szerkesztő Ur! Hát csoda, ha ilyen körülmények között a kereskedő kényszeregyezséget köt? Két fő oka van, amely a kereskedők kényszeregyezését segíti elő. Az egyik az igazságszolgáltatás lassúsága. Majdnem három évig tart, míg egy polgári per megírja az összes fórumokat és végül a bíróság öt százalék kamaott ítélt meg. A kereskedő pedig 48 százalékot kénytelen fizetni, ha pénzre van szüksége. A második fő oka a vasúti szállítás nehézsége, amelyhez még hozzájárul az is, hogy az állam és az állami intézmények nem fizetnek. Hogy reuzáljon ilyen körülmények között a kereskedő? Teljes tisztelettel: egy timisoarai fakereskedő.

— **Képviselőválasztás Magyarországon.** Budapestről táviratozzák: A miskolci mandátumra, amely Szentpály István egységes párti képviselő halálával üresedett meg hárman pályának: Huszka Vilmos demokrata, Tarnay Gyula nyugalmazott főispán pártonkívüli és Borbély-Maczkó Emil volt főispán fajvédő programmal. Az utóbbi kettő vasárnap mondta el programbeszédét. Borbély támogatására leutaztak Gömbös Gyula, Wolff Károly és dr. Ulain Ferenc is. Wolff Károly beszédében Angliára való hivatkozással a liberálisizmus világesődjét jósolta. Dr. Ulain Ferenc beszédében a bankokrációt támadta. — **Peidl Gyula** szociáldemokrata képviselő tegnap tartotta Szegeden képviselői beszámolóját. Beszédében hangoztatta a népek közeledésének szükségességét és a gyűlölet megszüntetését. A mai súlyos viszonyok főokának a békeszerződéseket tartja és követeli azok revízióját. A beszámolón felszólaltak még Nagy Vince, Pakots József és Propper Sándor képviselők is, akik az adórendszert és a fajvédők politikáját támadták.

— **Esti tanfolyam.** A kezdők számára a francia tanfolyam december 2-án (kedd) kezdődik meg; kedden és pénteken lehet még beiratkozni este 8 órakor, ugyanekkor felvétetnek még hallgatók a már megkezdett román, angol, esperanto tanfolyamokra is.

— Az „Aviva” művészestélyre jegyek Sándor (Kelet) hírlapirodában kaphatók Aradon.

— **A timisoarai színház berendezése.** A timisoarai (temesvári) polgármesteri hivatal a timisoarai városi színház berendezésére 1925. február 5-én d. e. 11 órakor nyilvános árlejtést tart a gazdasági hivatalban. Az árverés feltételei megtekinthetők a kereskedelmi és iparkamara irodájában.

— **Elkészült utlevelek.** A timisoarai (temesvári) utlevélhivatalnál a következők vehetik át utleveleiket: Serényi Dezső, Potyó Teréz, Hoffmann Josef, Gottlieb Adolf, Gottlieb Adolfné, Friedmann Oszkár, Molnár Károly, Cocoru János, Weiss Friederika, Antalffy Irén, Löwy Dániel, Basch Johanna és Forray Jánosné Temesvárról. Jung Péter Nagyszentmiklós, Krachtus Mária Zombolya, Vella János Zombolya, Piller Péter és Piller Katalin Gulvez, Scholtz Sarolta Csouc, Bisztán Pál Csákova, Vass Magda, Vass Hermán és Vass József új-aradi lakosok.

— **Nyilatkozat.** A Közlöny november 22-iki számában öv. Simon Istvánné öngyilkosságával kapcsolatban megjelent cikke a következő helyreigazító nyilatkozatot teszem: Nem felel meg a valóságnak, hogy öv. Simonné állandóan molesztáltam és állandóan kilakoltatással fenyegettem. Ugy vele szemben, mint minden más lakómmal szemben mindenkor a jog és törvény értelmében jártam el és Simonnéól sem követeltem többet, mint amennyihez a törvény szerint jogom volt. Megjegyzem, hogy Simonné már több ízben kísérelt meg öngyilkosságot, még abban az időben is, amikor nem én voltam a házigazdája. A rendőrséghez intézett levelemben is tettét életunságával magyarázza és csak a levél hátlapjára írta azt a kijelentést, hogy a magas házber miatt lett öngyilkos. Szabó Imre CFR. vonatvezető háztulajdonos.

KÖZGAZDASÁG

Pénzügyi ellenőrzés Csehszlovákia fölött

Lesújtó angol vélemény a csehszlovák pénzügyi viszonyokról.

(London, nov. 25.) A Times legutóbbi száma feltűnést keltő cikket hoz az utódállamok leromlott pénzügyeiről és élesen bírálja a kisanant államok helytelen pénzügyi politikáját. Kifejti, hogy az utódállamok addig nem számíthatnak Anglia pénzügyi támogatására, amíg gazdaságpolitikájukat lényegesen meg nem változtatják. Különösen Csehszlovákia pénzügyi politikájával mincse a nagy angol lap megelégedve és kiállításba helyezi, hogy ellenőrzés alá kell helyezni a cseh költségvetést, mert szerinte egy ilyen ellenőrzés egy kölcsönző államra mint a kölcsönvevőre nézve egyformán jóhatásúnak bizonyult. Utal az osztrák és a magyar példákra. A lap rámutat arra, hogy

Csehország eddig tíz millió angol fontot kapott Angliától jelzálog szerű biztosíték ellenében, ez a jelzálog azonban kimerült. A további kölcsön attól függ, megjavul-e Csehszlovákia államháztartásának és főleg attól, hogy Ausztria, Magyarország és a többi utódállamok között létrejön-e a gazdasági közeledés, amely lassankint egy gazdasági egységhez vezetne. A cseh hivatalos sajtóorgánumok válaszoltak az angol lap cikkére és bár az adatokat megcáfolni nem tudják, elfogultsággal vádolják az angol lapot és azt állítják, hogy a Times információit német vagy osztrák forrásból szerezte. A Times újságírójának cikkében és a különösen érdekeltek Csehszlovákiában mély morális hatást keltett.

Zürichben 2.75, Párisban 9.85 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK. (Nov. 25.) Francia frank 10.50, svájci frank 37.50, dollár 192, dinár 2.70, szokol 5.75, líra 8.40, angol font 920. **Kifizetések:** Budapest 385, Bécs 360, Prága 5.90, Zürich 27.80, Milánó 8.53, London 915, Páris 10.45, Newyork 194, Belgrád 2.75.

ZÜRICH NYITÁS. (November 25.) Amsterdam 208.40, Newyork 518.25, London 2396.25, Páris 27.45, Milánó 22.45, Prága 15.60, Budapest 0.0069.50, Belgrád 7.55, **Bucuresti** 2.75, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

ZÜRICH ZÁRLAT. (November 25.) Amsterdam 208.50, Newyork 518, London 2397, Páris 27.42.50, Milánó 22.43, Prága 15.60, Budapest 0.0069.50, Belgrád 7.50, **Bucuresti** 2.70, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.

ZÜRICH UTÓTÖZSDÉN A LEJ 2.75.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (November 25.) **Kifizetések:** Páris 10.40, London 910, Newyork 196, Milánó 8.55, Zürich 38, Bécs 0.0027.25, Prága 5.95. **Valuták:** Napoleon 740, aranyárka 46, leva 1.33, török líra 1.05, angol font 905, francia frank 10.70, svájci frank 37, líra 8.60, drachma 3.20, dinár 2.60, dollár 193.50, len gyel márká 0.00035, osztrák korona 0.0027, magyar korona 0.0024, szokol 5.70.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE ZÁRLAT. (November 25.) Magyar Hítel 559, Osztrák Hítel 198, Salgó 628, Róma 137, Ganz-Danubius 3.025, Kőszén 3.580, Szlavonia 82, Schlick 62, Kereskedelmi Bank 1.360, Cukor 2.860, Ofa 615, Iltazai Takarék 8.870. (A számok ezrekben értendők.)



2749

MOZI

xx Csütörtökön új Patt és Patathon film az aradi Apollóban. Az aradi Apolló mozgószínház csütörtökön új Patt és Patathon-filmet mutat be.

„Az álcsempészek” címen, mely az összes Patt és Patathon képek között legtükrösebb és legmulatságosabb.

xx Mozi után temesvári Record Speciala sört igyon.

xx Mikszáth Kálmán, a falhatatlan magyar író legszebb novellájából készült a Fiunak a fele modern életkép, melynek tegnap volt bemutatója az aradi Urániában. A megható cselekmény könnyeket csalt ki a nagyszámú közönség szeméből. Matyasovszky Ilona, Lukács Pál és a Barry-ikrek alakítása minden dicséretet megérdemel. A nagyszerű sláger-film csütörtökig marad műsoron. Előadások 5, 7 és 9 órákor.

xx Ma, szerdán vetíti utoljára az aradi Apolló a „Königsmark” befejező részét. Az utóbbi idők szépségében és hatásaiban a legtükrösebb filmje hatalmas sikert aratott mindenütt és Aradon is állandóan zsúfolt nézőtér előtt vetíti az Apolló mozgószínház. A nagyszabású filmet ma, szerdán utoljára vetíti az aradi Apolló mozgószínház. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek az Apolló mozgószínházban.

PAT és PATACHON
mint álcsempészek
csütörtökön
az aradi Apollóban

Cenzura: Prefectura Județului.

Felolvasó szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Mélyen leszállított
téli árjegyzék:

RENAISSANCE

divatruhás

Arad, Str. Brătianu 2. :: Minorita-palota. :: Waitzer I.-u. 2.

- 140 cm. Tiszta gyapjú női kabát-szövet... L. 845.— 425.—
- 140 cm. Angol Velour kabát-szövet... L. 425.— 575.—
- 150 cm. Angol kabát-pozító... L. 450.— 540.—
- 140 cm. Férfi kabát-szövet... L. 800.— 450.—
- 150 cm. Férfi öltöny-szövet... L. 290.— 540.—
- 140 cm. Női sálkék ruhás-szövet... L. 275.—
- Gyönyörű mintásbélés... L. 75.— 95.—
- Franciaflanél... L. 48.—
- Cérma barstard... L. 38.—
- 100 cm. Crep de chea mindenen színen... L. 450.—
- 100 cm. Crep Marocain... L. 250.— 390.—
- Crep Charmeuse... L. 545.—
- Selyem Brocat bélés... L. 340.—
- Velour ehítt selyem bársony... L. 750.—
- Angol ruhabársony... L. 190.— 970.—
- Jutta szőnyeg... L. 98.— 101.—

Valódi angol női és férfi szövetek, harisnyák, keztük.

14508

Az aradi Uránia filmszínház

ma csütörtökön
Fiunak a fele

Mikszáth Kálmán novellája filmen.
Főszerepben: Matyasovszky Ilona, Lukács Pál, Barry Ikrák.
Előadások kezdete 5, 7 és 9 órákor.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁSI

Lőrinc Mihály vulcáni fizetését a mai napon átvettem. Felhívom a hitelezőket, hogy követelésüket 8 napon belül jelentsék be, mert későbbi bejelentések nem vétetnek figyelembe.

Özv. FUCHS IZIDORNE

6580

Vulcán.



Gyártja:
Galvani-gyár,
TIMISOARA.

Eladó

nagyon olcsó házhelyek, Micalacu-Nou (Ujmiklakának) legszebb részén, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Felvilágosításokat ad

Muntean,

Arad, Str. Brancovici No. 2. (volt Lázár Vilmos-ucca) 2. sz. tel. 6194

Most már nem titok, hogy az ünnepek szcenziója lesz az Erdélyi Élet karácsonyi száma.

Rudolf Mosse 9378

Szőlőpótláshoz alkalmas gyökeres szőlőültvények és vadvesszők kaphatók:

WINKLER JOZSEF-nél
Arad, Str. Coșbatorului 38. (Batthyány-u.)

Egy 30 év óta fenálló jóforgalmu

péküzlet

más vállalkozás miatt igen olcsó árban

ELADÓ.
Cím az Aradi Kálvay Helyében. 6598

BORNSTEIN photo-salon, ARAD, készít előrangú kivitelű fényképeket és fényképnagyításokat. (u) Neuman-ház

Cfr. Városi menetjegyiroda, Arad, Bulevardul Regina Maria 12. Cfr. vasutjegyek, külföldi menetjegyek. (Hoffmann Sándor helyiségében.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Védettség az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk. — Minden első hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vasárnapon kívül 5 lej. — A vasárnapon kívül kiadott hirdetésnek az első napjának díját az alábbiak szerint számítjuk. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadó hivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűvegi, amelyek tartalmuknál fogva eredeti alakjukban nem közölhetők, azt minden egyes esetben megváltoztatás, illetve helyettesítésre kötelezi.

Alkalmazás.

ROMÁN levelezést napi 1-2 órára elváltatok. Cim Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda Arad.) 10157

MINDENES főzést keresek azonnalra vagy elsejére. Löwinger, Arad. Ortutay-nalota III. em. 10157

KERTÉSZT, dísz és konyhakertészben tartást jó bizonyítványokkal keresek január 1-1 belépésre. Prepeliczay Jenő Sculia Judetul Timis. 6585

CIPESZTANULÓNAK teljes ellátással felvétetik vidékre szegényorsú gyerekek. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15112

HAZVEZETŐNÖNEK vidékre elküldözik magányos urhoz intelligens, szép urú, aki takarékos, szorgalmas. Háztartás minden ágazatában otthonos. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15112

Lakás

BUTOROZOTT szobák teljes ellátással és anélkül kaphatók. Cim Savoy-iroda Arad, Bulev. Carol I. No 32. (Erzsébet-körút.) 6587

DECEMBER 1-re keresek egy modern lakást 2 szoba és mellékhelyiségekkel esetleg kisebb magánházat bérbevenni. Közvetítők díjazok. Braun Jenő, Ithau és Braun-cég Arad, Bul. Reg. Ferdinand 63-65. Dengl-ház. 6582

Vétel és eladás.

NŐI kárpot őriást választékból bámulatos olcsón Arados. Poschnál vehet. 6412

GYÖNYÖRŰ plüsch szeslon terítő, porcelán edények, ezüst és berndorfii ezüst evőeszközök, asztalmenük, perza és gyári szőnyegek, Biedermayer szalónok és fotelok, gyermek játékok, ebédlő, háló berendezés, különböző télikabátok, szőrmék, mahagoni szalon szekrény és tükör, könyvszekrények, íróasztalok, asztalok, dísz tárgyak, korál fülbevalók, antik nyakék, török sálak: üveg készletek, kredenc, fotelok, varroda berendezés, vakond bunda stb. eladó Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

HENGERCSOMÁGOLÓ papír vastag és vékony, állandóan kapható Knieszer könyvkereskedőnél Arad, Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-ucca.) 6581

ELADÓ egy pár kitűnő pontló kocsiiban nyereg alatt jól mennek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6432

ZONGORA, elsőrendű bécsi gyártmány olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15112

SZŐNYEGEKET, bútorokat, ékszereket antik tárgyakat, dísz tárgyakat bizományba veszek. Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

EREDŐ, felkérhető, zongora stb. eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 6587

Különféle.

PÉNZKÖLCSÖNT megfelelő garancia mellett folyósítunk. Cim Savoy-iroda Arad, Bulev. Carol I. No 32. (Erzsébet-körút.) 6586

AZ ASTRA motorgyár közelében egy szép telek eladó. Ugyanottan löszerszám is eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6590

KERESK első helyen való betáblázásra házra és földre 100.000 lei kölcsönt. — Maiernál Arad, Str. Nicu Filipescu 13. (Flórián-u.) 6591

Kisebb bérház

a belvárosban, elfoglaltató két szoba, konyha lakással, nagy udvarral 180.000 leiert eladó. Megbizott 16066 Uranyl-iroda Arad, Bpostával szemben.

WEISZ LIPÓT fotószalonja, Arad, Str. Bratianu 12. (Weltzer J.-ucca 10.) Gyermek portreit és interieur-felvételek a legjobban kivitelben eszközöztetnek.

Naptárak viszonteladásra legolcsóbban SÁNDOR Hírlapirodában Arad, (Hajós gyógytár mellett.) 10155

Eladó Arad, Strada Fabricii régi hét szám alatt kisebb-nagyobb háztelkek, nagyon jutányos árban. Értekezni lehet: Kalász János bérüzletében, Arad, Piața Avram Iancu No. 3.

Rudolf Mosse 7018.

FEHÉRBÁDOG

és egyéb bádógaruban

legolcsóbb



I. NACHT

16m- és vasnagykereskedő főköja

Bulev. Regele Ferdinand 28. (1) ARAD

Ipartelepnek

alkalmas sarok magánház, a belváros központjában, átvehető 5 szoba, elő, fürdőszoba lakással, hatalmas, világos szouterehelyiséggel 800.000 leiert eladó. Teher 300.000 lei. fennmaradó 500.000 lei kedvező feltételekkel fizethető. Megbizott 16066 Uranyl-iroda Arad, Bpostával szemben.

Brilliáns,

arany, órák és ezüsttárgyak legolcsóbban beszerezhetők

Feiner óra ékszer-áruházban,

Arad, Str. Bratianu (Weltzer János-ucca) 3.

Ezüsttárgyakért, brilliánsért, arany és ezüstért a legmagasabb napi árat fizetnek. 10087

Rudolf Mosse 7040

Mindennemű

olajpogácsát

legmagasabb napi árban vaggontételben vásárol az 9021

Aradi Olajipar Rt. Arad

Kérünk távirati ajánlatot.

Sürgönycim: OLAJIPAR.



Műhely és iroda nem lehet soha elég jól világítva. Kiszárazhatatlan világítás emeli a munkaképességet.

Olcsó lámpával, teljeskörű világítással 6325

Olcsó órák és ékszerek

kaphatók a luteránus templom mellett Reiner József üzletében. 6589

Komplette

Stabil dampfmaschine

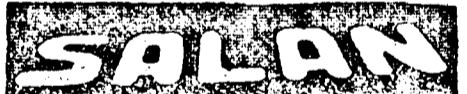
Mayer'sche Steuerung Fabricat Podvinecz és Heisler Cronwall Kessel mit 2 Feuerrohre preiswert zu verkaufen bei

Georg Schwarthöfer, Arad-Sanktmartin. 6583

Rudolf Mosse 7034.

A tudományos világ által elismert legjobb, legtokéletesebb és legolcsóbb

fertőtlenítő szer a



Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Izzadságot és minden más kellemetlen szagot megszüntet.

Kristálytiszt, nem mérgező, teljesen szagtalan.

Kapható minden gyógytárban és drogueriában.

Gyár és központi iroda:

SALAN Vegyipari Művek

11MISOARA, 11. Plata Badea Cartan (Széna-tér) 2. Telefon 18-84.

Ha olcsó és jó télikabátokra van szüksége, úgy ne mulassza el saját érdekében

PLESZ

központi női és gyermekruha áruházat felkeresni Arad, a min-ház hátsó bejáratával szemben.

Kérem a címre figyelmet. Nagy választék Caracul és Plüsch kabátokban. 6192

Legolcsóbb beszerzési forrás Schutz-nál

Arad, Str. Em-neseu 28-30. (u. Deák F.-u.)

ahol kizárólag angol és brünni férfi szövetek, szabókellékek állandó nagy raktára van.

Hatóságilag engedélyezett

Végeledás

összes textil áruk: férfi, női szövetek, mosók, vásznak. — Beszerzési áron alul k

POSCHNÁL, A R A D.

Rudolf Mosse 9027

Nyomatott az Aradi Közlöny notációs gépen. Kiadóhivatal: Aradi nyomdavezetés.